

Beste lezer, van harte welkom!

Wat fijn dat je de moeite hebt genomen om het gratis e-book met de 25 grootste taalproblemen te downloaden. In deze blogs geef ik je een duidelijke en vooral eenvoudige uitleg over de taalproblemen die ik in de afgelopen tien jaar het vaakst ben tegengekomen.

Maar let op!

Open het e-book in Adobe Acrobat Reader. Waarom? In het e-book zitten links verborgen. Dat wil zeggen: als je in de inhoudsopgave klikt op een bepaald hoofdstuk, dan schiet het gedownloadde pdf-bestand direct naar het juiste hoofdstuk. Je hoeft dus niet naar bijvoorbeeld pagina 38 te scrollen. Wel zo handig! Je komt dus meteen uit bij het juiste hoofdstuk. Met het programma Adobe Acrobat Reader werkt dit altijd perfect.

Mocht je problemen hebben met de download of werkt het e-book niet goed op jouw pc, geen probleem! Laat me via de mail info@deschrijfdokter.com weten wat het probleem is en ik help je binnen 24 uur. Of bel me op 06 – 14 87 45 86.

Veel plezier ermee! Groet, Peter Kanters – De Schrijfdokter

'T KOFCHIP	3
TEN ALLE TIJDEN OF TE ALLEN TIJDE	4
HUN OF HEN	6
IRRITEREN OF ERGEREN	7
TUSSEN-N	8
KOMMA	10
WIFI OF WI-FI	12
GEBEURT OF GEBEURD	13
ERVAN OF ER VAN	14
NAAR OF NA AANLEIDING VAN	16
VINDT U OF VIND U	17
AANHALINGSTEKENS	19
SOWIESO OF ZOWIEZO	20
VERWIJSDWOORDEN	21
TEVEEL OF TE VEEL	23
JE WILT OF JE WIL	24
WAT EN DAT	26
EEN AANTAL GAAN / GAAT	27
U HEBT OF U HEEFT	29
GETALLEN IN LETTERS OF CIJFERS	30
ZO EVEN OF ZO-EVEN	32
YOGAËN VERVOEGEN	33
WAAROP OF OP WIE	35
OOSTEN OF OOSTEN	37
VANALLES OF VAN ALLES	38

't Kofschip

Voor velen blijft het een drama. Leuk of niet leuk, maar 't kofschip is wél een gemakkelijk ezelsbruggetje. Want als jij niet weet wanneer je na een werkwoord in de verleden tijd -de of -te moet gebruiken, dan ben je daar met 't Kofschip zo achter.

Vervoegen

Bij sommige vervoegingen van werkwoorden in de verleden tijd is het niet eenvoudig de uitgang te bepalen. Moest dat nou met *-de* of met *-te*? Velen hadden vroeger op school al moeite met dat kofschip-verhaal. Maar ook nu denken we nog weleens: "Hoe zat dat ook alweer?" Maar schaam je niet. Je bent zeker niet de enige die er weleens last van heeft.

't Kofschip

Hou er rekening mee dat je de 't' niet vergeet. Ook deze hoort erbij. Om tot een goede spelling te komen, ga je als eerste uit van de stam. De stam kan worden omschreven als: de stam van het hele werkwoord zonder de uitgang -en. Wij nemen als voorbeeld het werkwoord *halen*. De stam is dus *haal*. Vervolgens kijk je naar de laatste letter. Komt de letter l voor in de letters van 't kofschip? Nee, dat is niet het geval. Dus wordt de werkwoordsvorm in de verleden tijd *haalde* of *haalden*.

Wat gebeurt er als de laatste letter van de stam wél voorkomt in het 't kofschip? Als voorbeeld nemen we het werkwoord *hakken*. De stam is *hak* en de letter k komt inderdaad voor in 't kofschip. Dat betekent concreet dat de werkwoordsvorm in de verleden tijd eindigt op -te. *Hij hakte* of *Zij hakten*. Als je dit ezelsbruggetje toepast, houd er dan zagezegd rekening mee dat ook de t hieraan meedoet. Kortom, het gaat om de volgende letters: t, k, f, s, ch en p.

Ten alle tijden of te allen tijde

Elke keer struikelen we er weer over. Het lijkt ook wel of de Nederlandse taal steeds verandert. Hoe moet het nu eigenlijk? Dien ik *ten alle tijden* te schrijven of juist niet? Lees verder onder de afbeelding.

Ten alle tijden is niet correct

De juiste schrijfwijze is *te allen tijde* (zie bovenstaande afbeelding). Logisch? Taalkundig misschien wel. Maar voor ons voelt het nu eenmaal beter om *ten alle tijden* te schrijven. daarom zien we deze schrijfwijze nog zeer vaak terug. Maar *ten alle tijden* is dus niet correct.

Uitleg *te allen tijde*

In dit geval spreekt men van een zogenaamde staande uitdrukking. Dat wil zeggen, dat het een uitdrukking is waarbij de oude naamvalsvormen onveranderd zijn gebleven. Het lastige van deze kwestie is, dat het nauwelijks uit te leggen valt. Voor *te allen tijde* geldt nu eenmaal een bepaalde schrijfwijze. Regels bestaan hiervoor niet.

Voor de echte taalliefhebbers melden we toch twee regels die deze schrijfconstructies enigszins begrijpelijk maken. Als je het te droge stof vindt, vergeet ze dan maar lekker. Hier komen de twee regels:

1. Van welke constructie ook sprake is, *ten* hoort bij mannelijke woorden en *ter* hoort bij vrouwelijke woorden. Maar soms wordt het door elkaar gebruikt. Dat maakt het niet eenvoudiger. Je ziet dat terug bij de constructies *in de loop der tijd* en *ten tijde van*.
2. *Ten / ter* is een samentrekking van een voorzetsel (*te* of *tot*) en het verbogen lidwoord *den / der*. Het gebruik van *ten* of *ter* is alleen juist als het door *de* of *het* vervangen kan worden.

Meerdere voorbeelden als *te allen tijde*

U komt het ongetwijfeld vaker tegen. Je weet niet exact hoe het geschreven dient te worden, maar er bestaat ook geen logica voor. Want wat dacht je van *met dien verstande*? Zouden we deze schrijfwijze op een bepaalde manier kunnen beredeneren? Nee, dat lukt niet. Het is vroeger bepaald, en daar hebben we het maar mee te doen.

Voor de volledigheid geven we je nog enkele voorbeelden die overeenkomen met *te allen tijde* en *met dien verstande*, namelijk:

- steen des aanstoots
- ten aanzien van
- van dien aard
- ten anderen male
- in den beginne
- ten bedrage van
- te berge rijzen
- in koelen bloede
- ter correctie van
- heden ten dage
- uit den dode opstaan
- ten einde raad
- ten faveure van
- in groten getale
- uit hoofde van
- ter juister plaatse
- te kwader trouw
- ten laste leggen
- bij monde van
- ten name van
- op staande voet
- uit den boze
- met grote vreze
- van zins

Hun of hen

De Nederlandse taal is niet eenvoudig. De meesten van ons maken stiekem nog weleens een grammaticale fout of spellen een woord verkeerd. Ook het gebruik van *hun of hen* (of was het nou *zij*) gaat ons niet altijd goed af. We proberen het je duidelijk uit te leggen.

Wanneer gebruik ik hun?

Op zich is het duidelijk wanneer je *hun* moet gebruiken. Dat doe je op het moment dat *hun* een meewerkend voorwerp betreft, en er tevens geen voorzetsel voor staat. We geven je enkele voorbeelden:

- Australië is hun te ver – In deze zin gebruik je het meewerkend voorwerp *hun*. *Hun* kan worden vervangen door *voor hen*.
- Zij schonk hun een kopje thee in – Ook in deze zin is *hun* het meewerkend voorwerp en kan worden vervangen door *voor hen*.

Wanneer gebruik ik hen?

Het woordje *hen* gebruik je in de volgende gevallen:

1. Na een voorzetsel – voor hen, bij hen, na hen. Voor de theorie hierover kun je de informatie in de bovenstaande alinea raadplegen.
2. Als lijdend voorwerp – *Hen* wordt gebruikt als het woord in dat geval dient als lijdend voorwerp. Bijvoorbeeld: 'Ik ontsla hen'; 'Hij mijdt hen'; 'Zij bekijken hen'.

Mocht je er nou echt niet uit komen met *hun en hen*, vervang het woordje dan door *ze*. Het probleem is dan direct opgelost. Want het woord *ze* kan in beide gevallen worden gebruikt. Kijk maar: "Ik geef *ze* (hun) de laptop." Let er wel op dat je *hun en hen* alleen gebruikt, wanneer ze verwijzen naar personen. Gaat het om materiële zaken, gebruik dan altijd het woord *ze*.

Irriteren of ergeren

Te vaak horen we het om ons heen. Veel Nederlanders kennen niet het verschil tussen de werkwoorden *irriteren* of *ergeren*. Niet alleen de buurvrouw zegt het weleens, ook mondige tv-presentatoren bij gerenommeerde omroepen krijgen het voor elkaar deze fout telkens weer te maken.

Is het irriteren of ergeren?

1. "Ik irriteer me aan de reclame op tv!" - Foutief
2. "Ik erger me aan de reclame op tv!" - Correct

Optie 1 is fout. Optie 2 is het enige goede antwoord. Bij de keuze tussen de woorden *ergeren* en *irriteren* zijn er echter wel enkele alternatieven die je kunt gebruiken en die dus ook correct zijn, namelijk:

- "De reclame op tv irriteert me!"
- "De reclame op tv ergert me!"

Hetzelfde geldt eigenlijk ook voor de werkwoorden *beseffen* en *zich realiseren*. Ook deze werkwoorden worden zeer regelmatig door elkaar gebruikt, bijvoorbeeld: "Ik besef me dat.....". Deze vorm is foutief en moet dus worden vervangen door "Ik beseff dat....." of door "Ik realiseer me dat.....".

Tussen-n

In de Nederlandse taal zijn er genoeg kwesties waarover een discussie gevoerd kan worden. Bijvoorbeeld bij de zogenaamde tussen-n. Soms moet worden gekozen voor de ene schrijfwijze, terwijl in een ander geval beide schrijfwijzen weer correct zijn. Het wordt ons niet gemakkelijk gemaakt, simpelweg omdat duidelijkheid ontbreekt.

Als we kijken naar het geval van de zogenaamde tussen-n (bijvoorbeeld bij *naar hartenlust*), stuiten we direct op een probleem. Het Groene Boekje zegt dat het geschreven moet worden als *naar hartenlust*, met die zogenaamde tussen-n.

Echter, de wijze heren en dames die werkzaam zijn bij Het Witte Boekje vinden dat beide varianten (dus ook zonder tussen-n) mogelijk zijn.

Op zich is het eenvoudig als beide varianten worden goedgekeurd. Maar soms willen we gewoon weten, waarom een bepaald woord juist zo geschreven moet worden. Wat betreft het geval *naar hartenlust*, gaan we proberen een heldere en correcte uitleg te geven.

Naar hartelust – zonder tussen-n

Voor veel mensen is het best logisch te kiezen voor deze variant. Men redeneert dan als volgt: een mens heeft maar één hart, en dat is dus al reden genoeg om die extra n weg te laten. Want we kennen dezelfde discussie in het geval van het woord *maneschijn*. Ook dan wordt gesteld: er is maar één maan, en dus is die extra n niet noodzakelijk. Daar valt iets voor te zeggen.

Naar hartenlust – met tussen-n

Toch is de versie met de tussen-n beter, *hartenlust* dus. *Naar hartenlust* betekent immers hetzelfde als *zoveel je maar wilt*. Het is een vaststaande uitdrukking waar niet veel aan te tornen valt. Toch kent het Nederlands altijd wel wat uitzonderingen en is er daarom ruimte voor discussie. Ook nu weer. Dat las je al in de alinea hierboven. Het gebeurt dus vaker dat een bepaalde schrijfwijze niet per definitie fout is. Houd daar rekening mee.

Wat moet ik met die vreselijke tussen-n?

Tja, wij weten dat het moeilijk te begrijpen is. Dan weer het één, dan weer het ander. We hebben echter geprobeerd je uit te leggen hoe het zit in het geval van *naar hartenlust*. Dat wil overigens niet zeggen dat deze zienswijze op elk geval kan worden toegepast, dat taaltechnisch identiek is. Als ik wil weten hoe een woord gespeld moet worden, waarmee dien ik dan rekening te houden?

Over het algemeen kunnen we stellen dat we rekening moeten houden met de volgende drie aspecten:

- de zienswijze van Het Groene Boekje
- de zienswijze van Het Witte Boekje
- de alom geaccepteerde schrijfwijze omdat deze reeds ingeburgerd is

Het laatste aspect heeft betrekking op de manier waarop wij burgers de taal gebruiken. Wat beide boekjes ook voorschrijven, in sommige gevallen wordt er rekening gehouden met de schrijfwijze van het volk. Als een bepaalde schrijfwijze te veel is ingeburgerd, is de kans groot dat deze als correct wordt beschouwd.

Komma

Het gebruik van de komma is in de Nederlandse taal een van de moeilijkste aspecten. Toch hechten we er weinig waarde aan. Zeker voor allochtone jongeren die een scriptie of proefschrift moeten schrijven, valt het niet mee.

Het probleem van dit leesteken is zijn veelzijdigheid. Er zijn te veel momenten waarop je 'm mag gebruiken, maar waar het gebruik ervan niet noodzakelijk is. Het mag dus wel, maar het hoeft niet. Nou, daar zijn we lekker klaar mee. Eén zeer noodzakelijke functie van de komma kunnen we je wel meegeven. Als een zin vraagt om een rustpunt, plaats dan zeker een komma.

Wanneer kan de komma worden geplaatst:

- Tussen gelijkwaardige bijvoeglijke naamwoorden
- In opsommingen
- Voor en na een uitbreidende bijzin
- Voor en na een bijstelling
- Voor en/of na een aanspreking
- Na de aanhef boven een brief

Tussen gelijkwaardige bijvoeglijke naamwoorden – Bekijk het volgende voorbeeld waar de komma op de juiste manier wordt gebruikt: "Het bier zat in een mooie, grote, ronde fles." Let op: de komma wordt alleen tussen de bijvoeglijke naamwoorden geplaatst, als deze gelijkwaardig zijn. Dat is in bovenstaand voorbeeld het geval. In de volgende zin zijn de bijvoeglijke naamwoorden niet gelijkwaardig en wordt de komma weggelaten: "De originele marmere tafel stond op de eerste etage."

In opsommingen – Het plaatsen van komma's in opsommingen is absoluut niet moeilijk. Uitzonderingen zijn er simpelweg niet. Een voorbeeld: "Hij eet appels, bananen, pruimen, citroenen en mango's."

Voor en na een uitbreidende bijzin – “De rode auto, die tussen de gele en de groene stond, beschikt over een navigatiesysteem.”

Voor en na een bijstelling – “Mark Rutte, de minister-president van Nederland, deed het kabinet een passend voorstel.”

Voor en/of na een aanspreking – “Peter, heb jij je huiswerk al af?” Een ander voorbeeld: “Luister, vervelende knul, geef mijn fiets eens terug!”

Na de aanhef boven een brief – “Geachte heer/mevrouw,....”

Niet plaatsen van een komma

Het niet plaatsen van een komma is in bovenstaande gevallen min of meer foutief. Maar nogmaals, er bestaan eigenlijk geen vaste regels voor. Toch is het handig deze ‘regels’ te bestuderen en in de praktijk te brengen. Eerder hadden we het al over een komma als rustpunt in de zin. In het volgende voorbeeld is een rustpunt zeer gewenst.

“Nu ik er wat langer over nadenk, had ik het anders moeten doen.”

Bovenstaande zin is samengesteld uit twee kleinere zinnen. Dat zie je doordat er tweemaal een persoonsvorm en tweemaal een onderwerp in staat. Als de twee persoonsvormen naast elkaar staan (nadenk en had), is het voor de lezer prettiger als zich daartussen een komma bevindt. Dit advies hoeft echter minder streng te worden opgevolgd, als zo’n samengestelde zin aanzienlijk korter is, namelijk: “Voor je het weet is het al te laat.”

Wifi of wi-fi

De woordenschat van de Nederlandse taal wordt snel groter. Op zich is dat ook wel logisch, maar het lijkt de laatste decennia toch wel heel erg snel te gaan. Dat heeft onder meer betrekking op het woord wifi. Of was het nou wi-fi? Lees hieronder wat de juiste schrijfwijze is.

Wifi is juist

De juiste schrijfwijze is *wifi*. Je zult ongetwijfeld in bladen, op websites en op tv andere schrijfwijzen tegenkomen. Onthoud dat dit de enige echte goede schrijfwijze is. Deze term is eigenlijk een verzamelnaam van alle draadloze netwerken, terwijl het ook de benaming kan zijn van één specifiek netwerk.

Waar komt het woord vandaan?

Het woord lijkt op het woord *hifi*. *Hifi* is de afkorting voor de woorden high fidelity. Eigenlijk is hierdoor wireless fidelity ontstaan. Deze worden in de regel met kleine letters geschreven.

U zult ongetwijfeld eens een andere schrijfwijze tegenkomen voor dit woord. De schrijfwijze *wi-fi* zal in verschillende gevallen ook niet fout worden gerekend, omdat het geplaatste streepje als een verduidelijking van het betreffende woord kan worden gezien. Toch is het strikt genomen niet goed.

Er zijn gevallen waar zo'n verbindingstreepje ter verduidelijking wel is toegestaan. Dan hebben we het bijvoorbeeld over het woord wifi-verbinding. In zulke gevallen is een verbindingstreepje zeer gewenst.

Gebeurt of gebeurd

Het blijft een lastige kwestie. Is het gebeurt of gebeurd? De Nederlandse taal is nu eenmaal niet eenvoudig. En zeker ook niet logisch. Maar wanneer schrijf ik nou een 'gebeurt' en wanneer schrijf ik 'gebeurd'? Lees het hieronder.

Gebeurt

Als eerst behandelen we de vorm 'gebeurt'. Wanneer gebruiken we deze variant? We nemen de volgende voorbeeldzin:

"Druk op de Entertoets en kijk wat er gebeurt."

Om te weten waarom we hier 'gebeurt' moeten schrijven, gaan we de zin ontleden. 'Gebeurt' is in deze zin een persoonsvorm en 'wat' is het onderwerp. Dat betekent dat we in dit geval een 't' moeten toevoegen aan de stam (gebeur + t = gebeurt). Meerdere voorbeelden van deze vorm:

- Waarom gebeurt dat ons nu weer?
- Wat gebeurt er als ik op de alarmknop druk?
- Wat er ook gebeurt, altijd blijven lachen.
- Wel uitkijken! Anders gebeurt er nog iets met je.

Gebeurd

Omdat we niet goed het verschil horen tussen de 'd' en de 't' ontbreekt voor velen de logica. In veel gevallen schrijven we 'gebeurd' met een 'd'. In dat geval spreken we van een voltooid deelwoord van het werkwoord 'gebeuren'. Mogelijke opties zijn: *er is gebeurd*, *er was gebeurd*, *het zou gebeurd kunnen zijn*. Een voorbeeldzin:

"De update van dat programma is een uur geleden al gebeurd."

Omdat we hier spreken van een voltooid deelwoord, dient het betreffende woord met een 'd' geschreven te worden. Als 'gebeurd' op deze wijze in een zin staat vermeld, dan is er nagenoeg altijd nog een ander werkwoord in de zin aanwezig. Nog meer voorbeelden van de vorm 'gebeurd':

- Kijk naar je beeldscherm en zie wat er is gebeurd!
- Wat zou er toch gebeurd kunnen zijn met die mevrouw uit die straat verderop?
- Hoe kan het in hemelsnaam zo gebeurd zijn?
- Wat gebeurd is, is gebeurd.

Ervan of er van

Wat is nu eigenlijk de juiste schrijfwijze - *ervan* of *er van*? Is er een regel die mij vertelt of ik deze twee woorden nu los of aan elkaar dien te schrijven? Lees hier verder voor uitleg.

Varianten

Naast het woord *ervan* bestaan er nog meer van dit soort woorden. Bijvoorbeeld *ermee*, *eraan*, *hiermee*, *waarmee*, *daarvoor*, *waarvoor*, *ervoor*, *daarvan*, etc. In nagenoeg alle gevallen moeten deze woorden als één woord geschreven worden. Deze aaneengeschreven combinaties van woorden verwijzen dan ook direct naar de context van de zin. Bijvoorbeeld:

- Van de gemaakte blunders zal hij wel leren. Hij leert hiervan.
- Naar wat zitten we nu te kijken? Waarnaar kijken we?
- Vader kijkt naar het spelen van zijn dochter. Hij kijkt ernaar.
- De juffrouw keek wel op van het vreemde gedrag van veel leerlingen. Daarvan keek ze op (of: Daar keek ze van op).

In bovenstaande opsomming mag je de woorden dus aan elkaar schrijven, omdat het voorzetsel geen vast onderdeel is van een werkwoord. Mmm... volgens mij vind je het nog steeds lastig. Ik kan het me voorstellen. We geven ter verduidelijking nog een paar voorbeelden van correcte zinnen:

1. Hij geniet ervan.
2. Wat zouden zij ervan afweten?
3. Zij gingen ervan uit.
4. Soms hangt het ervan af.

In onderstaande zinnen wordt *er van* los van elkaar geschreven, maar dit is niet foutief. Maar het heeft hier dan ook een andere betekenis.

1. Zij genieten er van de mooiste pracht en praal.
2. Hoeveel gaat er van de prijs af?

Uitzonderingen

Op zich lijkt bovenstaande heel duidelijk. Toch zul je in de praktijk zaken tegenkomen die je weer aan het twijfelen brengen. Dan kan gebeuren door onder meer de volgende gevallen:

Wat zit er achter de manier waarop hij zich gedraagt? - *Achter de manier* is een op zichzelf staande uitdrukking. Daaraan mag niets worden toegevoegd. Het is dus onmogelijk om in dit geval *er* en *achter* aan elkaar te schrijven. Echter, gebruik je *Wat zit erachter?*, dan mag het weer wel aan elkaar.

Is de wedstrijd tussen Ajax en Feyenoord al begonnen? Wie staat er voor? - Het moge duidelijk zijn dat ook in dit geval *er* en *voor* los van elkaar moeten worden geschreven.

Naar of na aanleiding van

Te vaak zien we een verkeerde spelling van de uitspraak *Naar aanleiding van*. Is dat erg? Ja, eigenlijk wel. Want als je bijvoorbeeld ondernemer bent en je schrijft in je zakelijke correspondentie regelmatig woorden foutief, dan maak je natuurlijk geen goede indruk bij je (potentiële) klanten. De juiste schrijfwijze is dus *naar aanleiding van*.

Waarom is het zo lastig?

Soms wordt beweerd dat beide varianten correct zijn. Dat is absoluut niet het geval. Er is maar één juiste schrijfwijze. Toch schrijven we het vaak niet goed. Hoe kan dat nou? Veelal heeft het te maken met 'wat je hoort' in het dagelijkse leven. Als we spreken van *naar aanleiding van*, horen we nauwelijks dat we *naar* zeggen. Dus denken we al gauw dat *na* het correcte woord is. Maar er zijn meer redenen dat we de foutieve versie gebruiken.

Als we bijvoorbeeld kijken naar de woorden *Na verloop van tijd*, dan denken we al gauw dat *Naar aanleiding van* eenzelfde soort combinatie van woorden is. Maar dat is dus niet geval. Na *na verloop van tijd* verwacht je een vervolgactie in de zin van: na dat ene moment gaat er iets gebeuren of heeft er iets plaatsgevonden. En dat is juist. Maar dat speelt bij *naar aanleiding van* helemaal niet. Al lijkt het er misschien wel op, het is echter niet het geval.

De woorden *na* en *naar* zijn overigens nauw aan elkaar verwant. Maar voor een uitleg moeten we enkele eeuwen terug. Lange tijd waren beide woorden synoniemen. Dus ergens is het ook niet vreemd dat we *naar aanleiding van* nog steeds weleens foutief opschrijven. Na het jaar 1500 kwam er pas echt een wezenlijk verschil tussen beide varianten.

Vindt u of vind u

Welke variant moeten we nu schrijven? De juiste schrijfwijze is in nagenoeg alle gevallen *stam + t*. In het geval van gebiedende wijs kan *Vind u* ook correct zijn. We zullen je haarfijn uitleggen hoe het zit. Tevens vertellen we je een zeer handig ezelsbruggetje, waardoor je het eigenlijk nooit meer hoeft op te zoeken.

Stam + t is correct als...

In de meest gangbare gevallen is *stam + t* de juiste schrijfwijze. Het is echter wel afhankelijk van de zin waarvan het deel uitmaakt. Als het onderwerp in de zin *u* is, dan volgt altijd de schrijfwijze *Vindt*, met een *t* dus. Betreft het gebiedende wijs, dan schrijven we geen *t* (zie volgende alinea). We geven enkele voorbeelden van de schrijfwijze met een *t*:

- Wat vindt u van onze taart?
- U vindt de badkamer op de eerste verdieping.
- Wie weet vindt u ons de meest geschikte zakenpartner.
- Vindt u dat ook?

U hebt ongetwijfeld gezien dat het in bovenstaande gevallen niet uitmaakt of het een vraag is of niet. Wat de volgorde van de twee woorden *vindt* en *u* ook is, de letter *t* verschijnt altijd. Bij het werkwoord *vinden* is het vaak lastig te bepalen wat de juiste schrijfwijze is. We horen tenslotte niet of er een *t* geschreven dient te worden. Maak het jezelf gemakkelijk en probeer het uit met een ander werkwoord, waar bij het wél makkelijk te horen is. Ook hier geven we enkele voorbeelden:

- Loopt u vaker hard op zondagochtend?
- Pakt u wel vaker alleen dat wat u nodig hebt?
- U denkt zeker dat ik achterlijk ben.

Vind is correct als...

Zoals gezegd kan *Vind* zonder *t* wel degelijk correct zijn. Dat is het geval als het gebiedende wijs is:

- Vind uw advocaat en probeer de zaak te winnen.
- Vind uw product en reken af bij de kassa.
- Ga naar Indonesië en vind uw biologische moeder terug.

Aanhalingstekens

Eén ding is duidelijk: omtrent het gebruik van aanhalingstekens zijn er geen vaste regels. In die zin ben je vrij om ze te gebruiken zoals jij het wil. Maar dat is natuurlijk niet zo'n goed idee, want adviezen hieromtrent zijn er wel degelijk. Lees dus even verder.

Dubbele, enkele of zelfs geen aanhalingstekens

Omdat er eigenlijk geen vaste regels zijn, is het lastig om duidelijkheid te verschaffen. Het is vooral handig het volgende te doen: gebruik dubbele aanhalingstekens als het echt een citaat betreft. Is dat niet het geval, gebruik dan slechts enkele. In een enkel geval gebruik je er zelfs helemaal geen, terwijl je ze daar wel verwacht. Drie voorbeelden die alle drie correct zijn:

1. Jan zei tegen Piet: "Ga eens naar je werk. Het al laat."
2. De ober vroeg: "Wilt u nog wat drinken?"
3. Het was echt een scriptie van 'likmevestje'.
4. Hij dacht: morgen ga ik lekker naar het voetbal kijken.
5. Morgen ga ik voetballen kijken, dacht ik zojuist.

Bij zin 1 en 2 zie je dat het een citaat betreft. Dus daarom gebruiken we de dubbele aanhalingstekens. In zin 3 is 'likmevestje' een niet gangbare uitspraak. In dit geval is het handig dit middels enkele aanhalingstekens aan te geven. Bij het melden van een gedachte - zoals bij zin 3 - schrijf je er geen. Ook de hoofdletter ontbreekt, terwijl de dubbele punt wel gewenst is.

Onderbroken citaat

Met bovenstaande adviezen omtrent de aanhalingstekens kom je een heel eind. Wat moet je nu doen als een citaat wordt onderbroken? Moet je dan tweemaal de dubbele aanhalingstekens gebruiken? Ja, inderdaad. We laten het zien aan de hand van een tweetal voorbeelden:

1. "Kortom," liet hij nog eens weten, "het was maar rustig in de stad vanmiddag."
2. "Waarom," realiseerde hij zich ineens, "doet iedereen zo naar tegen me?"

Sowieso of zowiezo

De correcte schrijfwijze behoeft eigenlijk geen uitleg. Het is of het één, of het ander. In dit geval is de juiste schrijfwijze 'sowieso'. Echter, de twijfel ontstaat natuurlijk omdat we in de uitspraak juist een 'z' horen en geen 's'.

Sowieso - waar komt het vandaan?

Het woord is afkomstig uit het Duits en het betekent 'in ieder geval'. In Duitsland sprak men er al over in de 18e eeuw. In de letterlijke zin betekende het 'zus als ook zo'. Net zoiets als 'het maakt niet uit' of 'op diezelfde manier'. Enkele voorbeeldzinnen met daarin het woord 'sowieso':

- "Ik heb morgen dan wel tijd, maar vanwege het slechte weer heb ik er sowieso geen zin in."
- "Over die goede oude tijd wordt sowieso altijd positief gepraat."
- "Ik houd niet van de muziek van deze tijd, maar ik ben sowieso nooit een muzikliefhebber geweest."

Nog meer foutieve vormen...

Ondanks dat slechts maar één schrijfwijze mogelijk is, komen we zeer vaak foutieve varianten tegen. Die zien we met name terug op internet waar men blijkbaar het correct schrijven van de Nederlandse taal niet meer zo belangrijk vindt. We geven een toch nog behoorlijke opsomming van foutieve varianten. Het is een opmerkelijk lange lijst:

- so wie so
- zowiezo
- zo-wie-zo
- sowiezo
- zowieso
- soieso
- zoïzo
- soïso
- zowizo
- sowiso

Verwijswoorden

Een erkend probleem in de Nederlandse taal is het correct gebruik van verwijswoorden. Het juiste gebruik van deze verwijswoorden is afhankelijk van het geslacht van het zelfstandig naamwoord. En dat is nu net waar men vaak over struikelt.

Verwijswoorden en geslacht

"Het team is zo op elkaar ingespeeld dat het bijna nooit zijn wedstrijden verliest."

Kijkend naar bovenstaande zin zien we in eerste instantie dat het woord *team* een het-woord is. Het woord is dus onzijdig. Dat is het eenvoudigst, omdat we dan later in de zin de woorden *het* en *zijn* tegenkomen. Was het geslacht anders geweest, dan waren ook deze verwijswoorden anders geweest. Middels een overzicht proberen we duidelijkheid te verschaffen in deze toch wel lastige materie.

Het onzijdig het-woord - Het onderwerp is dus *het*. Het lijdend voorwerp (of ander voorwerp) is eveneens *het*. Het bezittelijk voornaamwoord wordt dan *zijn*.

Het mannelijk de-woord - Het onderwerp is *hij*. Het lijdend voorwerp (of ander voorwerp) is *hem*. Het bezittelijk voornaamwoord wordt *zijn*.

Het vrouwelijk de-woord - Het onderwerp is *zij/ze*. Het lijdend voorwerp (of ander voorwerp) is *haar/ze*. Het bezittelijk voornaamwoord is *haar*.

Bovenstaande uitleg is natuurlijk handig. Maar dan moet je wel weten welk geslacht een bepaald zelfstandig naamwoord heeft. Hoe kom je dat te weten? Dat is heel simpel. Het is een kwestie van telkens in het (online) woordenboek kijken. Daarin staat bij elk zelfstandig naamwoord vermeld wat het geslacht is. We geven enkele voorbeelden:

- "De gemeenteraad (mannelijk) heeft in *zijn* wekelijkse bijeenkomst besloten om toch maar in te gaan op de hulpvraag."

- "De Vereniging van Eigenaren (vrouwelijk) meldt dat ze de aantijgingen ondertussen meer dan beu is."
- "Het kinderkoor (onzijdig) is ongelofelijk blij met de door hem opgevoerde kerstviering."

Verwijswoorden - zowel mannelijk als vrouwelijk

In een enkel geval kan een bepaald woord zowel het mannelijk als het vrouwelijk geslacht krijgen. Dat maakt het voor dat moment heel eenvoudig. Anderzijds wordt het er in zijn totaliteit niet overzichtelijker op. Het woord *groep* kan zowel mannelijk als vrouwelijk zijn. Ondanks dat geven wij in Nederland de voorkeur aan een mannelijke verwijzing. In Vlaanderen is dat net andersom en krijgt de vrouwelijke verwijzing de voorkeur.

Teveel of te veel

Bij het schrijven van *teveel* of *te veel* zullen velen denken: Wat maakt het nou uit of ik het aan elkaar schrijf of niet? Inderdaad, men zal ongetwijfeld begrijpen wat je bedoelt. Maar als je bijvoorbeeld een scriptie schrijft of de zakelijke correspondentie van een onderneming verzorgt, is een goede schrijfwijze noodzakelijk.

Kan het beide?

Beide schrijfwijzen zijn correct. Dat betekent echter niet dat je het door elkaar kunt gebruiken. Er zijn wel degelijk verschillen tussen beide varianten. Het heeft alles te maken met de context. Lees daarom nog even verder.

Wanneer schrijf ik *te veel*?

De meest gangbare versie is *te veel*. Deze versie is vergelijkbaar met bijvoorbeeld *te kort*, *te weinig*, *te hoog*, *te laat*, *te bedachtzaam*, etc. Als je ervoor kiest deze versie te gebruiken, dan weet je nagenoeg zeker dat je de correcte schrijfwijze gebruikt.

Wanneer schrijf ik *teveel*?

In een enkel geval is de schrijfwijze *teveel* ook correct. Dat zie je bijvoorbeeld terug in de volgende zin: "Als ik de voorraad van mijn magazijn tel, kom ik duidelijk uit op een teveel aan goederen." Het woord *teveel* in deze zin zou je dus kunnen vergelijken met het woord *tekort*.

Je wilt of je wil

Het werkwoord *willen* is een van de lastigste werkwoorden van de Nederlandse taal. Is het nu *je wilt of je wil*? Lees hier welke werkwoordsvorm je in een bepaald geval dient te schrijven.

Als we ons voor even concentreren op de vormen *je wilt* of *je wil*, is het verschil eenvoudig te duiden. Beide varianten zijn mogelijk. Het is echter de vraag hoe formeel de context is? Een voorbeeld:

1. "Als je je nog wilt opgeven voor het volgende semester, doe dat zo snel mogelijk."
2. "Als je je nog wil opgeven, stuur dan een pb'tje via Facebook."

In zin 1 zien we de formele variant. Deze zin doet wat serieuzer aan, daarom is het beter de formele variant mét een 't' te gebruiken. In zin 2 is de context direct een stuk informeler. In dat geval is het beter om de variant zonder 't' te gebruiken.

Je / jij achter de persoonsvorm

Als je/jij achter de persoonsvorm staat, valt de letter 't' weg. Maar dat heeft echter niets te maken met wat we hierboven meldden. Toch bespreken we het maar even. We willen tenslotte alle onduidelijkheid wegnemen. In de volgende twee zinnen zie je dat de letter 't' wegvalt.

1. "Wil je nu wel of niet naar dat concert gaan?"

2. "Wil jij de aardappelen even schillen?"

Houd er echter rekening mee dat dit alleen opgaat voor de je- en jij-variant. Want bij de u-variant is dit niet het geval. Kijk maar:

1. "Wilt u het gras voor mij maaien?"
2. "Wilt u het nou wel of niet doen?"

Als we kijken naar de afbeelding rechts, dan lijkt het dat niet de juiste schrijfwijze is gebruikt. Natuurlijk kunnen we niet beoordelen of de schrijver iets formeel of informeel bedoelt. Echter, op de afbeelding lijkt het informeel. De schrijfwijze zonder de letter 't' zou in dit geval beter zijn.

Wat en dat

Voor velen is *wat en dat* een vaak terugkomend struikelblok. Wat is correct in de zin: "*Is er iets wat / dat ik moet doen?*" Eigenlijk zijn beide varianten correct. Maar dat wil niet zeggen dat er geen verschil is. We leggen je het verschil uit.

Wanneer gebruik ik wat?

Als we de zin erbij pakken die we in de eerste zin noemden - *Is er iets wat / dat ik moet doen?* - is het correct om *wat* te schrijven. Het woordje *wat* wordt doorgaans gebruikt als men iets ondefinieerbaar wil duiden. In deze zin wordt namelijk niet duidelijk wat er gedaan moet worden.

Wanneer gebruik ik dat?

Op het moment dat het wél duidelijk is wat er gedaan moet worden, is het gebruik van *dat* beter. We zien dat terug in de volgende zin: *Onze rondreis in Azië was het mooiste dat we ooit hebben gedaan.* Aangezien je hier spreekt over iets heel specifiek - de rondreis in Azië - is het gebruikelijk om het woord *dat* te schrijven.

Wanneer alleen wat?

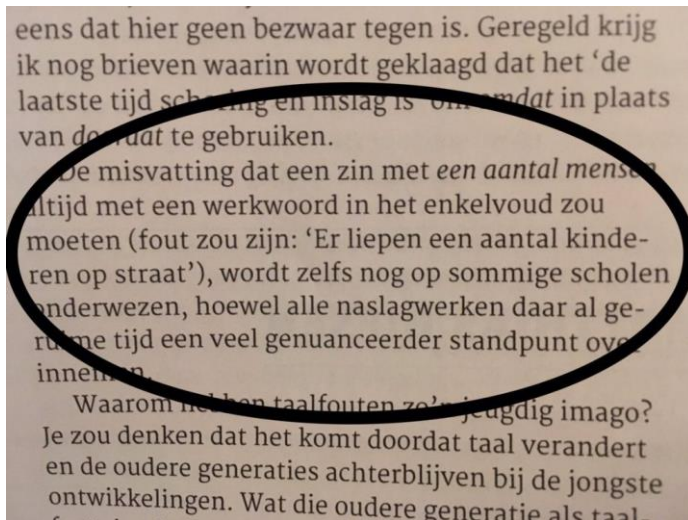
We lazen hierboven al dat het gebruik van *wat* betrekking heeft op iets dat ondefinieerbaar is. Dat geldt bijvoorbeeld ook voor een lange zin, waarbij niet helemaal duidelijk is wat er wordt bedoeld. Dat zie je terug in de volgende voorbeeldzin: *Het voetbalteam presteerde slecht en verloor veel van zijn wedstrijden, wat leidde tot directe degradatie.*

Wanneer alleen dat?

Er is één regel wanneer alleen maar het woord *dat* kan worden gebruikt. Dat is wanneer men verwijst naar een het-woord. Dat is goed terug te zien in de volgende zin: *Ik vraag Eric het boek aan mij te geven dat ik gisteren nog voor mijn verjaardag kreeg.*

Een aantal gaan / gaat

Gebruiken we in het geval van *een aantal* nou het meervoud of het enkelvoud? Beide opties zijn mogelijk. Maar maakt dit het dan eenvoudiger om toe te passen? Enerzijds wel omdat je het niet zo gauw fout kan schrijven. Anderzijds blijft het lastig, omdat we in sommige gevallen toch de voorkeur moeten geven aan of het enkelvoud of het meervoud.

Welke variant je ook kiest, het is belangrijk dat je het zo consequent mogelijk doorvoert in de gehele tekst. Kies je bijvoorbeeld op pagina 5 van je manuscript voor de enkelvoudsvorm, doe dat dan ook op het einde van je boek op pagina 144. Maar wat zijn nu de adviezen van De Schrijfdokter om soms voor het enkelvoud te kiezen en soms voor het meervoud? We geven een voorbeeld:

“Een aantal lege bierflesjes staan op het aanrecht.”

In dit geval is de meervoudsvorm *staan* de beste optie. Je zou het hier namelijk kunnen vervangen door veel lege bierflesjes, of meerdere of enkele. De betekenis van de zin verandert hierdoor niet en je omzeilt direct het probleem van enkelvoud of meervoud. Maar let op: bovenstaande bewering geldt weer niet als je spreekt van een berg flesjes, een hoeveelheid flesjes of een reeks flesjes. Want de woorden berg, hoeveelheid en reeks duiden immers altijd een enkelvoudsvorm aan.

Opmerkelijk

Wat op zich wel opmerkelijk is, is het volgende voorbeeld. We gaan echter nog steeds uit van het hierboven genoemde voorbeeld.

“Een klein aantal lege bierflesjes staat op het aanrecht.”

Nog steeds is zowel de enkelvoudsvorm als de meervoudsvorm correct. Toch kunnen we hier stellen dat de voorkeur nu plotseling uitgaat naar de enkelvoudsvorm. Dat heeft te maken met de eventuele aanwezigheid van de woorden een klein, een groot, een beperkt of een flink aantal.

Het aantal

Gelukkig kent niet elke variant van *aantal* de nodige uitzonderingen. In het Nederlands is het zo dat wanneer men *het aantal* gebruikt, altijd de enkelvoudsvorm verschijnt. Er is geen enkele variant die de meervoudsvorm toestaat. Probeer het zelf maar eens uit. Je zult merken dat de variant *het aantal staan* gewoon niet lekker klinkt en dus ook niet correct is.

U hebt of u heeft

Is er eigenlijk wel een verschil tussen? Het antwoord is: ja en nee. Beide varianten zijn overigens correct. En het is niet zo dat een van beide beter is dan de andere. Waarom besteden we er dan toch een hele pagina aan?

Nou, dat doen we om je te vertellen dat je dus eigenlijk niet fout kunt doen. Het is echter wel zo – en dat vertellen we je wel vaker – dat het raadzaam is de gekozen variant consequent te gebruiken. Dus als je een boek aan het schrijven bent, gebruik dan op pagina 1 dezelfde variant als op bijvoorbeeld pagina 78.

Correcte versie van *u hebt*

Hieronder tref je enkele voorbeelden van het juiste gebruik van de meest voorkomende variant:

- Wanneer hebt u mijn scriptie gecorrigeerd?
- U hebt gisteren de hond uitgelaten, toch?
- Laatst zag ik dat u een nieuwe auto hebt.

Voorkeur

Is er dan toch stiekem geen reden voor een bepaalde voorkeur? Ja, eigenlijk wel. Puur taalkundig bekeken heeft *u hebt* de voorkeur. Waarom? Deze vorm komt overeen met de vormen die je terugziet bij andere werkwoorden als je de u-vorm gebruikt, bijvoorbeeld: u kunt of u bent. En zo zijn er nog meer van dat soort werkwoordsvormen.

Formele vorm

Als je op internet zoekt naar deze kwestie, kom je soms een afwijkende uitleg tegen. Zo'n afwijkende uitleg kan echter wel juist zijn. Dat komt omdat een schrijver vaak kiest voor zijn gevoel en wellicht de formele vorm schrijft, dus: *u heeft*. Veel mensen hebben dat gevoel bij deze variant. En dat mag. Als dat voor jou een reden is om bijvoorbeeld in een officiële brief voor *u heeft* te kiezen, dan ben je vrij om dat te doen.

Getallen in letters of cijfers

Het uitschrijven van getallen in letters of cijfers blijft een lastig verhaal. Wanneer schrijf je getallen in zijn geheel uit en wanneer juist niet en kies je voor bijvoorbeeld 300 in plaats van driehonderd? Hiervoor zijn er enkele richtlijnen. Ja, je leest het goed. Het zijn slechts richtlijnen. Want zowel 300 als driehonderd kan tenslotte niet fout worden gerekend. Ter bevordering van de leesbaarheid is het aan te raden je aan de volgende richtlijnen te houden:

- Tot de twintig schrijf je: drie, tien, zestien, de zeventiende hole, etc.
- Tientallen tot de honderd schrijf je als: dertig, veertig, het zeventigste jaar
- Honderdtallen tot de duizend schrijf je als: vierhonderd, achthonderd
- Duizendtallen t/m twaalfduizend schrijf je als: vierduizend, negenduizendste
- De woorden miljoen, miljard, etc. schrijf je als: drie miljoen, acht miljardste

Uitzondering

Ondanks de richtlijnen kan het zijn dat je op onduidelijkheden stuit. Bekijk de volgende zin maar eens:

“Ik ben even de tel kwijt. Had ik nou twintig of 22 kralen geteld?”

In deze zin staat geen fout. Laat dat duidelijk zijn. Echter, gevoelsmatig klopt er iets niet. Tenminste, voor veel mensen. Kijkend naar de richtlijnen heb je het juiste geschreven. Zowel twintig als 22 is correct geschreven. Maar ja, als je kort

na elkaar twee getallen dient te schrijven, moet je dan wel de richtlijnen volgen en het ene wél uitschrijven en het andere niet?

In dit geval zou ik ervoor kiezen om je gevoel te volgen en te schrijven wat jou (of je opdrachtgever) het best lijkt. Maar let op: geadviseerd wordt om dit consequent door te voeren in je tekst. Anders wordt het een bende natuurlijk. Dus als er veel getallen in een tekst staan, bepaal dan van tevoren hoe je hiermee omgaat. Het belangrijkste is echter: maak er geen janboel van en zorg ervoor dat je tekst voor de lezer een prettig stukje tekst blijft.

Grotere getallen

Spreek je over grotere getallen, dan is het raadzaam om deze getallen bij definitie niet uit te schrijven. Je moet je tenslotte afvragen over het duidelijk is om driehonderdzeventwintigduizend in zijn geheel uit te schrijven. Ook het uitschrijven van bijvoorbeeld 126 miljard is overbodig. De lezer zit tenslotte niet te wachten op een hele rij nullen.

Zo even of zo-even

Tja, als je de opties *zo even* of *zo-even* bekijkt, dan lijken ze beide correct. De eerste vraag die we moeten beantwoorden is de volgende. Is het één woord of mag het los van elkaar worden geschreven? Als het daadwerkelijk één woord is, dan komt er nog een andere optie om de hoek kijken, namelijk: zoëven.

Zo-even

In de betekenis van zojuist of zo net is de schrijfwijze *zo-even* de juiste. Het is dus één woord. De optie *zoëven* is dus niet correct. Ook de optie *zoeven* is niet juist. Dat is logisch, omdat de lezer dan in verwarring kan worden gebracht. *Zoeven* heeft tenslotte ook nog een andere betekenis. De regel is nu eenmaal zo, dat wanneer er sprake is van een klinkerbotsing een koppelteken de oplossing biedt.

Twee zelfstandige woorden

Er is nog een uitleg voor de aanwezigheid van het koppelteken. Dat heeft te maken met het feit dat *zo* en *even* afzonderlijk twee correcte woorden zijn. Dat is reden genoeg om in dit soort gevallen het koppelteken te plaatsen. Zouden het afzonderlijk geen correcte woorden zijn, dan volgt een trema. Dat zie je bijvoorbeeld terug bij een voorvoegsel of een werkwoorduitgang:

- "Dat meisje beïnvloedt de rest van de klas."
- "Heb je zin om vanmiddag te kanoën?"

Verwarring

Voor de ouderen onder ons zetten wellicht vraagtekens bij deze uitleg. Dat begrijpen we. Het is tenslotte zo dat deze regel niet altijd gold. In 1996 is deze regel veranderd. Voor die tijd was een schrijfwijze met een trema – dus als: zoëven – correct. Echter, de spellingregels veranderen af en toe. En dat is de reden dat de enige echte juiste schrijfwijze *zo-even* is.

Yogaën vervoegen

Het staat misschien een beetje vreemd. Maar is het woord *yogaen* nou juist geschreven of niet? Nee, het is niet correct. In dit geval is de juiste schrijfwijze *yogaën*. Als we dit werkwoord in de tegenwoordige tijd vervoegen, zien we de volgende uitgangen:

- Ik yoga
- Jij yogaat
- Hij/zij yogaat
- Wij yogaën
- Jullie yogaën
- Zij yogaën

Yogaën - verleden tijd

- Ik yogade
- Jij yogade
- Hij/zij yogade
- Wij yogaden
- Jullie yogaden
- Zij yogaden
- Zij hebben geyogaad

Het ziet er soms wat onbeholpen uit, maar dit zijn dus de correcte schrijfwijzen van het werkwoord *yogaën*. Het is noodzakelijk een trema te plaatsen om verwarring voor te blijven die kan ontstaan bij het zien en uitspreken van de lettercombinatie *ae*.

Foute varianten

Welke foute varianten van het hele werkwoord *yogaën* zien we regelmatig terug? Dat zijn voornamelijk de woorden *yoga'en* en *yoga-en*. Het is best logisch dat mensen kiezen voor deze opties. Kijkend naar de woorden krijg je niet direct het gevoel dat ze foutief zijn. Echter, het plaatsen van een apostrof – en dan hebben we het over de variant *yoga'en* – mag alleen bij werkwoorden die afgeleid zijn van een afkorting. Het Genootschap Onze Taal in Den Haag geeft hierbij het perfecte voorbeeld, namelijk het werkwoord *sms'en*. In dit geval is het plaatsen van een apostrof wel correct.

Wat vinden we dan van de variant *yoga-en*? Ook die variant lijkt wel schappelijk. Echter, het zogenaamde koppelteken mag alleen worden gebruikt als er sprake is van een samenstelling. En dat is hier niet het geval.

Waarop of op wie

We laten je eerst een voorbeeld zien om te verduidelijken wanneer je *waarop* of *op wie* (of varianten daarop) dient te gebruiken. Bekijk de volgende twee zinnen en bepaal voor jezelf welke variant jouw voorkeur heeft.

1. "De mensen uit mijn familie zijn degenen op wie ik kan bouwen."
2. "De mensen uit mijn familie zijn degenen waarop ik kan bouwen."

De vraag in dezen is: is variant 1 juist, is variant 2 juist of zijn ze beide juist? Dat laatste is het geval. De beide hierboven geschreven zinnen zijn correct. Dat wil echter niet zeggen dat sommige mensen een voorkeur hebben voor een van de varianten. Sterker nog, het is zelfs zo dat sommigen beweren dat er wel degelijk een verschil is. Maar luisterend naar het Genootschap Onze Taal in Den Haag is er blijkbaar toch geen verschil.

Varianten met *waarop*, *waarmee* en *waarover*

- "Maarten is degene waarop ik bouw."
- "De oom waarmee zij praat staat bekend als een fijne man."
- "De mensen van dat kaartgroepje waarover men roddelt zijn toch echt leuke mensen."

Varianten met *op wie*, *met wie* en *over wie*

- "Maarten is degene op wie ik bouw."
- "De oom met wie zij praat staat bekend als een fijne man."
- "De mensen van dat kaartgroepje over wie men roddelt zijn toch echt heel leuk."

Waar zit 't verschil in

Dat gevoel zit 'm vooral in de beleefdheidsvorm. Velen denken en vinden dat een schrijfwijze met waarop, waarmee, waarvoor, waarover, etc. niet beleefd is. Let wel: dit geldt alleen als we spreken over mensen. Spreken we over dieren en dingen, dan gebruiken we altijd de varianten met het woord waar.

In de praktijk zie je gelukkig vaak dat er gekozen wordt voor bijvoorbeeld *op wie* in plaats van *waarop*. De varianten *op wie*, *aan wie*, *met wie*, *over wie*, etc. gelden hier duidelijk als de beleefde vorm. *Waarop*, *waaraan*, *waarmee*, *waarover* etc. worden duidelijk als minder beleefd beschouwd.

Oosten of oosten

Schrijven we nu Oosten of oosten? Of is het beter het woord zonder hoofdletter te schrijven? Het wordt je niet gemakkelijk gemaakt, want beide opties zijn correct. Het is echter wel afhankelijk van de context. De uitleg op de pagina heeft vanzelfsprekend ook betrekking op de andere windrichtingen.

Algemene regel

Over het algemeen worden de namen van windrichtingen met een kleine letter geschreven. Hieronder zie je enkele voorbeelden:

- "Gisteren waaide de wind uit het noordoosten, vandaag uit het westen."
- "Je zal maar in het noorden van Finland wonen, daar is het koud!"
- "Als het hier winter wordt, heb ik altijd zo'n zin om naar het zuiden van Spanje te verhuizen."

Oosten met een hoofdletter

Er zijn genoeg momenten waarop een hoofdletter noodzakelijk is. Vooral als het gaat om een topografische of aardrijkskundige aanduiding zijn we verplicht een hoofdletter te schrijven. Kijk maar even naar de volgende voorbeelden: Zuid-Europa, Noordwest-Nederland, Midden-Amerika, West-Duitsland, Rotterdam-Zuid, etc.

Ook bij het volgende voorbeeld twijfelen veel mensen, en dat is begrijpelijk. Namelijk:

"Alle wijzen komen uit het Oosten."

Waarom schrijven we hier een hoofdletter? Je zou kunnen zeggen dat het ook hier een windrichting betreft. Dat is tenslotte de richting waar die wijzen ook echt vandaan komen. Toch schrijven we een hoofdletter omdat hier een geografisch gebied bedoeld wordt. En zo kan ook het Westen (het Wilde Westen) met een hoofdletter worden geschreven. Bijvoorbeeld als men spreekt over het kapitalistische West-Europa en Noord-Amerika.

Vanalles of van alles

Is *vanalles* of *van alles* de juiste schrijfwijze? Hierover kunnen we kort zijn. Van alles – dus met een spatie - is correct. We geven je enkele voorbeelden:

- “Voor ons feestje heb ik echt van alles in huis gehaald.”
- “Wat een puinhoop. Er ligt hier echt van alles op de grond.”
- “Die klusjesman weet van alles wel iets.”
- “Van alles wat hier ligt zou ik de linkse kiezen.”

Uitzonderingen

Nee, die zijn er niet.

